अतिलोभात् विनश्यति

पुरातनकाले सृञ्जयः नाम राजा आसीत् । तस्य एका एव पुत्री आसीत् । राजा पुत्रकामनया बहुकालपर्यन्तं ब्राह्मणान् सेवितवान् । तस्य सेवया दानेन च सन्तुष्टाः ब्राह्मणाः नारदमहर्षिं राज्ञे पुत्रप्रदानार्थं प्रार्थितवन्तः । नारदमहर्षिः अपि तेषां प्रार्थनाम् अङ्गीकृत्य महाराजस्य सृञ्जयस्य समीपं गत्वा - ''भवान् कीदृशं पुत्रम् इच्छति ?'' इति पृष्टवान् ।

तदा सुप्रसन्नः सन् राजा सृञ्जयः मनसि एव चिन्तितवान् - 'यदि अहं पुत्रं धनं च वाञ्छामि तर्हि नारदः मम इच्छापूरणं कुर्यादेव' इति । ततः सः विनयपूर्वकं नमस्कारं कुर्वन् ''महर्षे ! यदि भवान् वरं दातुम् इच्छति तर्हि मह्यं तादृशं पुत्रं ददातु, यस्य स्वास्थ्यं सौन्दर्यं सर्वगुणसम्पन्नत्वं च स्यादेव । न केवलं तावत्, अपि तु तस्य विष्ठा, मूत्रं, ष्ठीवनं, कफः सर्वमपि सुवर्णमयं स्यात्'' इति प्रार्थितवान् ।

नारदमहर्षिः किञ्चित्कालं यावत् किमपि चिन्तयित्वा ''तथास्तु'' इति उक्तवान् ।

कालः अतीतः । कदाचित् शुभे मुहूर्ते राज्ञः पुत्रोत्सवः सञ्जातः । प्राप्तस्य वरस्य अनुगुणं तस्य शिशोः विष्ठा, मूत्रं, ष्ठीवनं, कफः सर्वमपि सुवर्णमयमेव आसीत् । राजा पुत्रस्य 'सुवर्णष्ठीवी' इत्येव नामकरणं कृतवान् । अल्पेनैव कालेन राज्ञः भाण्डारं सुसंवृद्धम् । सुवर्णस्रोतः एव पुत्ररूपेण राज्ञः प्रासादे प्रवहति स्म । प्रासादस्य स्तम्भाः, वितानं, भित्तयः चेति सर्वमपि सुवर्णमयं जातम् । राज्ञः वैभवस्य सीमा एव नासीत् ।

• हसबनीस सुरेश हरी

यथा यथा सर्वं वस्तु सुवर्णमयं जातं तथा तथा तस्य रक्षणस्य भारः अपि वर्धितः । नैके जनाः, चोराः, दस्यवः वेषान्तरेण आगत्य राजकुमारं दृष्ट्वा गच्छन्ति स्म । तेषु केचन चोराः तस्य राजकुमारस्य अपहरणस्य योजनां कृतवन्तः । कदाचित् रात्रौ ते तम् अपहृत्य अरण्यं नीत्वा तत्र एकस्यां गुहायां निक्षिप्तवन्तः । ततः ते बहुसुवर्णमपि अलभन्त ।

अत्रान्तरे राज्ञः भटाः राजपुत्रस्य शोधनार्थं सर्वत्र भ्रमन्तः आसन् । चोराः चिन्तितवन्तः यत् जीवतः राजपुत्रस्य अन्ये यथा न

जानीयुः तथा गुप्तरूपेण स्थापनं नैव शक्यम् इति । अन्ते राजभयात् ते, निर्णीतवन्तः यत् 'राजपुत्रं हत्वा तस्य देहात् सुवर्णं सर्वम् एकदा एव स्वीकुर्मः' इति ।

अतः ते राजपुत्रं मारितवन्तः । किन्तु तस्य देहे सुवर्णं नासीत्, अपि तु रक्तमांसास्थिमयं कलेवरं केवलम् आसीत् । एतस्मिन्नन्तरे राजभटाः अपि तम् अन्विष्यन्तः तत्र आगताः । चोरान् राजपुत्रस्य देहं स्वीकृत्य ते राज्ञः समीपं नीतवन्तः । राजा तु पुत्रवधं ज्ञात्वा अतीव दुःखितः अभवत् । चोरेभ्यः मृत्युदण्डम् आदिशत् सः । एवं सुवर्णस्य लोभेन राज्ञः पुत्रोऽपि मृतः अभवत् । अतः एव वदन्ति 'नश्वरस्य लोभः न कर्तव्यः । अतिलोभात् विनश्यति' इति । ☐☐